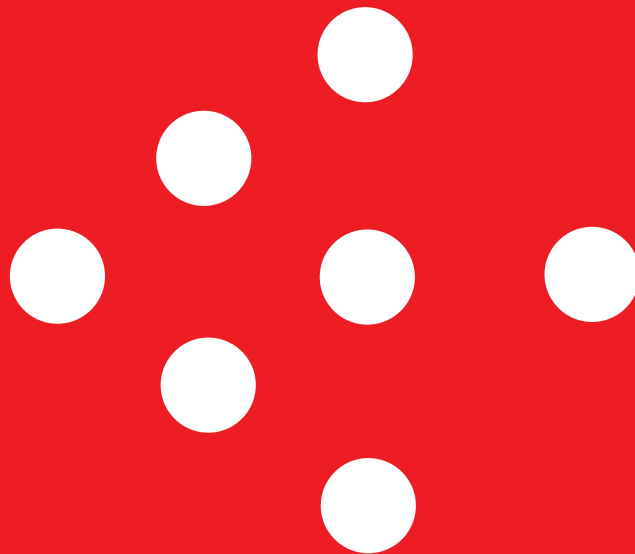

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

Ελληνική Πολιτική:
Μία τεκμηριωμένη ανάλυση

Φεβρουάριος 2017

Το παρόν κείμενο αποτελεί προϊόν συνεργασίας της ερευνητικής ομάδας του Ινστιτούτου και της ερευνητικής ομάδας του γραφείου του Dr. Axel Troost. Έχει δημοσιευθεί στα Αγγλικά και τα Γερμανικά με τη συμβολή του Rosa Luxembourg Stiftung.
https://www.rosalux.de/fileadmin/rls_uploads/pdfs/sonst_publicationen/11-17_Online-Publ_Griechische_Politik_engl.pdf
<https://www.rosalux.de/publikation/id/14754/>

1.

Στην Ελλάδα, εδώ και δεκαετίες, οι πλούσιοι δεν πληρώνουν φόρους. Το φαινόμενο αυτό δεν άλλαξε σε ουσιαστικό βαθμό με την κυβέρνηση Τσίπρα. Οι ελληνικές φορολογικές αρχές είτε δεν τολμούν να επιβάλουν την είσπραξη φόρων από τους πλούσιους, επειδή δεν έχουν πολιτική κάλυψη για κάτι τέτοιο, είτε αποφεύγουν μία τέτοια συγκρουσιακή κίνηση λόγω νωθρότητας. Στην πράξη, οι πλούσιοι δεν υποβάλλουν καν φορολογικές δηλώσεις ή οι φορολογικές δηλώσεις που υποβάλλουν είναι ψευδείς/ελλιπείς, ενώ οι φορολογικές αρχές δεν κάνουν τίποτα για να καταπολεμήσουν το φαινόμενο. Ποια αποτελέσματα μπορεί να παρουσιάσει η κυβέρνηση όσον αφορά την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής των πλουσίων (π.χ. βάσει της λίστας Lagarde);

- Επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, αυξήθηκαν τόσο ο φορολογικός συντελεστής εισοδήματος για τα μεγάλα εισοδήματα, από το 42% στο 45%, όσο και ο συντελεστής για την εισφορά αλληλεγγύης, πρόσθετη κλιμακούμενη ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος εισφορά που επιβλήθηκε στα χρόνια της οικονομικής κρίσης, από το 3,5 - 4% στο 7,5 - 10%.
- Διπλασιάστηκε η εισφορά των εφοπλιστών για τα πλοία που κατέχουν και για το συνάλλαγμα που φέρνουν στην χώρα.
- Σε συμφωνία με τις τράπεζες, η φορολογική αρχή απέκτησε πλήρη πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς για έλεγχο του «πόθεν έσχες» των φορολογουμένων.
- Ομοίως, δημιουργείται ηλεκτρονικό περιουσιολόγιο - έργο που έχει ενταχθεί στο ΕΣΠΑ 2014-2020 (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) - με την υλοποίηση του οποίου θα υπάρχει πλήρης και ακριβής καταγραφή της περιουσιακής κατάστασης κάθε προσώπου, ώστε η φορολογική διοίκηση να είναι σε θέση να παρακολουθεί τη διαχρονική εξέλιξή της.
- Η κυβέρνηση ανταποκρίθηκε άμεσα στην πρόσκληση για συνεργασία με τις φορολογικές αρχές του κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας και κλιμάκιο φορολογικών και εισαγγελικών αρχών έφερε στην χώρα τη «Λίστα Μπόργιανς», σε αντίθεση με την τακτική των προηγούμενων κυβερνήσεων, που απέκρυψαν τη «Λίστα Λαγκαρντ».
- Η εντατικοποίηση των ελέγχων σε διάφορες «λίστες» αποτελεί βασικό στόχο και διαρκή επιδίωξη της παρούσας κυβέρνησης στη μάχη κατά της διαφθοράς. Ειδικότερα, το 2015 ελέγχθηκαν πάνω από 96 υποθέσεις και βεβαιώθηκαν περισσότερα από 175 εκατομμύρια ευρώ οφειλόμενων φόρων, σε αντίθεση με το 2014, όταν, επί κυβέρνησης Σαμαρά-Βενιζέλου (ΝΔ-ΠΑΣΟΚ), είχαν ελεγχθεί μόλις 38 υποθέσεις και είχαν βεβαιωθεί λιγότερα από 27 εκατομμύρια ευρώ (αύξηση που αγγίζει το 559%). Ο μέσος όρος βεβαίωσης ανά υπόθεση ανήλθε το 2015 στο 1.780.000 εκατομμύρια ευρώ περίπου, ενώ το 2014 άγγιξε μόλις τις 665.500 ευρώ (αύξηση της τάξης του 166%).

- Επιπλέον, η παρούσα κυβέρνηση χρησιμοποιεί κάθε πρόσφορο μέσο για να εντοπίσει περιπτώσεις φοροδιαφυγής φοροαποφυγής, αξιοποιώντας εντατικά τη διαδικασία των αιτημάτων διοικητικής συνδρομής σε άλλα κράτη. Στο ίδιο πλαίσιο λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση του φαινομένου της πλασματικής μεταφοράς της έδρας επιχειρήσεων σε γειτονικές χώρες με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές.
- Εγχώρια συμφέροντα αντιδρούν με οξύτητα στην αύξηση της φορολογίας στα εύπορα στρώματα, ενεργοποιώντας δίκτυα διασυνδέσεων τους ακόμα και στους κόλπους των δανειστών. Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειώσουμε την αρνητική στάση του ΔΝΤ στην αύξηση των συντελεστών για τους οικονομικά εύρωστους και την επίμονη πίεση που ασκεί για τη μείωση του αφορολόγητου, που θα πλήξει τα χαμηλά εισοδήματα.
- Όπως σημείωσε ο Υπουργός Οικονομικών, Ευκλείδης Τσακαλώτος, μιλώντας στην εφημερίδα BILD στις 14 Φεβρουαρίου 2017, ο μόνος λόγος που αυξάνεται ο αριθμός των ανθρώπων που εξαιρούνται από την καταβολή φόρου εισοδήματος στην Ελλάδα, είναι ότι διαρκώς τα τελευταία χρόνια όλο και λιγότεροι άνθρωποι έχουν αξιοπρεπή εισοδήματα. Άρα το ΔΝΤ, το οποίο υποτίθεται ότι επανεξετάζει τη σχέση μεταξύ ανάπτυξης και ανισότητας, και που ορθώς δίνει, ρητορικά τουλάχιστον, έμφαση στη σημασία της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς, φαίνεται να μην γνωρίζει ότι η περαιτέρω μείωση των φοροαπαλλαγών δεν μπορεί παρά να αποτύχει, αυξάνοντας την ανισότητα και την κοινωνικό αποκλεισμό.

2.

Η κυβέρνηση Τσίπρα αύξησε δραστικά τη φορολογία των αυτοαπασχολούμενων. Η φορολογία και οι ασφαλιστικές εισφορές πολλών αυτοαπασχολούμενων υπερβαίνουν πλέον σαφώς το 70% των εισοδημάτων τους, εξωθώντας έτσι πολλούς από αυτούς στη φοροδιαφυγή και στην παραοικονομία.

- Η κυβέρνηση όχι μόνο δεν αύξησε τη φορολογία των αυτοαπασχολούμενων, αλλά, αντίθετα, προχώρησε σε παρεμβάσεις που την καθιστούν πιο ορθολογική, πιο αναλογική και πιο δίκαιη. Ειδικότερα, οι ελεύθεροι επαγγελματίες φορολογούνται πλέον με την κλίμακα των μισθωτών από 22-45% ως εξής:
 - 22% για εισόδημα έως 20.000 ευρώ
 - 29% για εισόδημα από 20.001 έως 30.000 ευρώ
 - 37% για εισόδημα από 30.001 έως 40.000 ευρώ
 - 45% για εισόδημα από 40.001 ευρώ και πάνωΠρακτικά, με το νέο καθεστώς, για ετήσιο εισόδημα έως και 32.700 ευρώ υπάρχουν μόνο ελαφρύνσεις για τους αυτοαπασχολούμενους. Αντίθετα, μέχρι την αλλαγή αυτή, οι αυτοαπασχολούμενοι υποχρεούνταν, χωρίς διακρίσεις, άρα και χωρίς σεβασμό των αρχών της αναλογικότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης, σε φόρο 26% για εισόδημα έως 50.000 ευρώ.
- Σε ό,τι αφορά το ασφαλιστικό σύστημα, οι ασφαλιστικές εισφορές των αυτοαπασχολούμενων ήταν μέχρι πρόσφατα πλήρως αποσυνδεδεμένες από το εισόδημα και ορίζονταν βάσει αυθαίρετων κλάσεων, που άλλαζαν με τη συμπλήρωση τριών κάθε φορά χρόνων ασφάλισης. Με τον τρόπο αυτό, ασφαλισμένοι με όχι πολλά χρόνια επαγγέλματος αλλά υψηλά εισοδήματα, κατέβαλαν πολύ μικρές εισφορές (συνήθως πολύ κάτω από το 10% του εισοδήματος), ενώ άλλοι με πολλά χρόνια ασφάλισης και μικρά εισοδήματα, υποχρεούνταν σε εξοντωτικές εισφορές. Αυτό το καθεστώς οδήγησε σε έκρηξη των χρεών προς τα ασφαλιστικά Ταμεία, αφού η «αυτονόητη» σε άλλες εποχές βελτίωση εισοδημάτων παράλληλα με την αύξηση των χρόνων δραστηριότητας, έπαψε να ισχύει μέσα στην κρίση. Αυτό το σύστημα ήταν αυθαίρετο, στρεβλό, μη αναλογικό και άδικο.
- Αντίθετα με ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν, πλέον καταργούνται οι αυθαίρετες κλάσεις και οι ασφαλιστικές εισφορές των αυτοαπασχολούμενων παρακολουθούν το εισόδημά τους, εδραιώνοντας τις αρχές της αναλογικότητας, της δικαιοσύνης και της ανταποδοτικότητας. Μάλιστα, οι προβλεπόμενες εισφορές είναι αντίστοιχες σε λογική των εισφορών των μισθωτών ασφαλισμένων και ανέρχονται σε 26,95% (20% για τον κλάδο κύριας σύνταξης και 6,95% για τον κλάδο ασθενείας) επί του Καθαρού Φορολογητέου Αποτελέσματος (ΚΦΑ). Επιπρόσθετα για να αποφευχθούν ακρότητες είτε προς τα κάτω είτε προς τα πάνω, τέθηκε «κατώφλι» και «πλαφόν», 168 και 1.500 ευρώ το μήνα αντίστοιχα.

- Σύμφωνα με τα πρώτα σημειώματα, που εκδόθηκαν με το νέο σύστημα από τον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) και αφορούν στους ασφαλισμένους που υπάγονταν στον Οργανισμό Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ):
 - Το 78% των ασφαλισμένων καλείται να πληρώσει την κατώτατη δυνατή εισφορά (168 ευρώ σε αντίθεση με 210 ευρώ που αντιστοιχούσαν στην κατώτατη κλάση σύμφωνα με το προηγούμενο καθεστώς). Μάλιστα, πρόσφατα η Εθνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ) δημοσιοποίησε στοιχεία της που υπολογίζουν ωφέλεια για το 77% των μελών της.
 - Το 21% των ασφαλισμένων υφίσταται κλιμακωτές αυξήσεις ανάλογα με το εισόδημά του.
 - Μόλις το 1% των ασφαλισμένων καλείται να πληρώσει την ανώτατη δυνατή εισφορά.
 - Μάλιστα για ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών (νέοι επιστήμονες, μηχανικοί, γιατροί, δικηγόροι, αγρότες κ.ά.), για τις οποίες οι διαφοροποιήσεις σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση είναι πιο έντονες, έχει προβλεφθεί ένα μεταβατικό καθεστώς κλιμακούμενης ανά έτος προσαρμογής μέχρι το 2021, ώστε να είναι πιο ομαλή η μετάβαση στο νέο σύστημα.

- Βέβαια, παρά την ελάφρυνση για τη συντριπτικά αριθμητικά μεγαλύτερη μερίδα των αυτοαπασχολούμενων, των οποίων τα εισοδήματα είναι χαμηλά, για ορισμένες κατηγορίες μεσαίων κυρίως εισοδημάτων θα υπάρξει επιβάρυνση, καθώς κάθε μεταρρύθμιση εκ των πραγμάτων, ιδίως στο βραχύ χρόνο, προκαλεί οφέλη και κόστη.

3.

Το επίπεδο διαβίωσης των συνταξιούχων στην Ελλάδα είναι ακόμα σχετικά καλό σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως της Γερμανίας για παράδειγμα. «Οι κρατικές συντάξεις βρίσκονται στα επίπεδα των πλουσιότερων χωρών της Ευρώπης» [και συνεπώς πρέπει να περικοπούν].

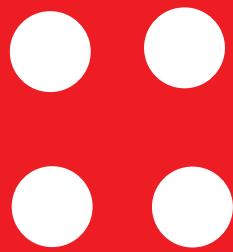
- Οι συντάξεις από το 2009 μέχρι το 2015 έχουν μειωθεί 12 φορές, αθροιστικά από 20% έως και 50% ανάλογα με τις επιμέρους κατηγορίες συνταξιούχων. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες για τις συντάξεις γήρατος το 2012 ήταν 25,5 δισεκατομμύρια ευρώ και το 2014 ήταν 23,2 δισ., δηλαδή μέσα σε 3 χρόνια υπήρξε μείωση €2,3 δισ. Ακόμα, η συμφωνία του Αυγούστου 2015 είχε ως βασικό παραδοτέο για την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος, την περαιτέρω μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης κατά 1% του Α.Ε.Π. Παρότι αυτή τη φορά, πρώτη στα χρόνια της κρίσης, η μεταρρύθμιση για την εξοικονόμηση του 1% έγινε με στοχευμένο τρόπο και όχι με οριζόντιες περικοπές, επιμερίζοντας όσο πιο κοινωνικά δίκαια το βάρος, εν τούτοις οι απολαβές των συνταξιούχων μειώθηκαν κι άλλο. Είναι σαφές λοιπόν έπειτα από όλα αυτά ότι οι συνταξιούχοι σε καμία περίπτωση δεν συνιστούν «προνομιούχο» ομάδα.
- Πιο αναλυτικά, οι δαπάνες της Ελλάδας για συντάξεις και άλλα επιδόματα ανέρχονται περίπου στο 70% του μέσου όρου της ΕΕ και στο 52% της Γερμανίας, για παράδειγμα. Όπως ανέφερε η Υπουργός Εργασίας, Εφη Αχτσιόγλου, στην εφημερίδα «Financial Times», στις 17 Φεβρουαρίου 2017, δεν είναι δυνατόν να αναπτύσσεται επιχειρηματολογία σύμφωνα με την οποία το βασικό πρόβλημα της Ελλάδας είναι ότι οι συντάξεις είναι πολύ «γενναιόδωρες», δεδομένου ότι περίπου το 43% των συνταξιούχων λαμβάνει μηνιαίες συντάξεις κάτω από 660 ευρώ. Όπως μάλιστα ανέφερε ο Υπουργός Οικονομικών, Ευκλείδης Τσακαλώτος, στην εφημερίδα «Bild», στις 14 Φεβρουαρίου 2017, πάνω από το 1/3 του πληθυσμού ανήκει στην κατηγορία που κινδυνεύει με φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό.
- Πλέον, κατόπιν της υλοποίησης της συμφωνίας του 2015 και του νέου νόμου για το ασφαλιστικό (Ν. 4387/2016), η συμβολή του κρατικού προϋπολογισμού για τις συντάξεις έπεσε από το 11% στο 9%. Η σύγκριση όμως με το 2,25% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την οποία επικαλείται το ΔΝΤ, είναι λανθασμένη. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι συγκρίνει ανόμοια δεδομένα, καθώς το 2,25%, αφορά αποκλειστικά και μόνο στη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων των Ταμείων και όχι στη συνολική δαπάνη. Συγκρινόμενη λοιπόν με το 2,25%, η αντίστοιχη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων στην Ελλάδα φτάνει το 5% του Α.Ε.Π, δηλαδή η διαφορά είναι υποπολλαπλάσια.

- Συγκεκριμένα, η τελευταία ασφαλιστική μεταρρύθμιση έκανε αναλογικές περικοπές στις επικουρικές συντάξεις, στις κύριες συντάξεις άνω των 1.300 ευρώ μεικτά και περιέκοψε κατά 40% τον αριθμό των δικαιούχων του Ε.Κ.Α.Σ. (Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων). Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση του Ε.Κ.Α.Σ. για να εξηγηθεί πώς λειτουργούσε το ασφαλιστικό σύστημα στην Ελλάδα, το οποίο στην πραγματικότητα εν μέρει, αλλά ανεπαρκώς, κάλυπτε τα μεγάλα κενά που άφηνε η απουσία προνοιακής/επιδοματικής πολιτικής στην Ελλάδα. Μάλιστα, παρά τη σχεδόν ανύπαρκτη επιδοματική πολιτική στην Ελλάδα, οι δαπάνες για τη κοινωνική προστασία μέσα στην κρίση (2010 – 2014), όταν και υπήρξε δραματική επιδείνωση όλων των κοινωνικών δεικτών και ραγδαία έκρηξη των κοινωνικών ανισοτήτων, συρρικνώθηκαν ακόμα περισσότερο κατά 21.8%, με τις μειώσεις ανά κατηγορία να κυμαίνονται από 7.5% έως και 45.9% (πίνακας 1).
- Κατά αυτόν τον τρόπο, σε μία χώρα όπου η ανεργία εκτινάχτηκε από το 8% (2008) στο 27.5% (2013), με την ανεργία των νέων σταθερά πάνω από το 50% και υπολειμματική κοινωνική προστασία, οι συντάξεις αποτελούν μια από τις κύριες πηγές, συχνά τη μοναδική, εισοδήματος για όλο το νοικοκυριό και αντικαθιστούν τις επιδοματικές πολιτικές που παρέχονται σε άλλα Κ-Μ της ΟΝΕ. Έτσι, ο συνταξιούχος εμφανώς πιο ευάλωτος οικονομικά σε σχέση με το μέσο όρο στην ευρωζώνη - 9.000 ευρώ κατά κεφαλήν εισόδημα άνω των 65 στην Ελλάδα, σε σχέση με 20.000 ευρώ στην Ευρωζώνη - προσπαθεί να συντηρήσει όλη την οικογένεια του. Αν και αυτή δεν είναι η ενδεδειγμένη μορφή προστασίας στους πολίτες, παρόλα αυτά μέχρι να συγκροτηθεί ένα ολοκληρωμένο, στοχευμένο, αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα κοινωνικής προστασίας ιδιαίτερα των πιο ευάλωτων ομάδων, περαιτέρω μείωση των συντάξεων, θα θέσει σε ακόμη μεγαλύτερο κίνδυνο την ήδη εύθραυστη κοινωνική συνοχή στην Ελλάδα, αφήνοντας χιλιάδες πολίτες πλήρως απροστάτευτους μπροστά στο κατώφλι της ακραίας φτώχειας.

Πίνακας 1. Δαπάνες κοινωνικής προστασίας
ανά λειτουργία, 2010 -2014 (εκατ. ευρώ)

Λειτουργίες	Κοινωνικές Παροχές					Ποσοστιαία % μεταβολή
	2010	2011	2012	2013	2014	
Ασθένεια	15,940	13,549	11,650	10,261	8,897	-44.18%
Αναπηρία	3,673	3,615	3,361	2,979	2,937	-20.04%
Γήρας	26,996	27,982	28,081	24,743	24,952	-7.57%
Χηρεία	5,407	5,216	5,042	4,558	4,552	-15.81%
Οικονέμεια	2,311	2,184	1,855	2,028	1,983	-14.19%
Ανεργία	3,582	3,485	2,641	2,352	1,938	-45.90%
Κοινωνικός αποκλεισμός	113	109	124	128	108	-4.42%
Σύνολο	58,022	56,140	52,754	47,049	45,367	-21.81%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων
Στατιστικών Κοινωνικής Προστασίας (ESSPROS)

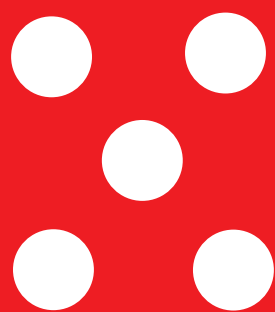

4.

Την ευθύνη για το ότι οι πρόσφυγες κρυώνουν φέρει η ελληνική κυβέρνηση, καθώς δεν αξιοποιεί τη χρηματική βοήθεια της ΕΕ. Σύμφωνα με το γερμανικό Υπουργείο Εσωτερικών, η ελληνική κυβέρνηση απέρριψε επανειλημμένα την αποδοχή βοήθειας από τη Γερμανία.

- Το 2015 η Ελλάδα δέχθηκε 911.471 πρόσφυγες και το πρώτο τρίμηνο του 2016 ο αριθμός νέων αφίξεων έφθασε τις 159.392 (επίσημα στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας). Από την εφαρμογή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας (Μάρτιος 2016), περισσότερα από 16.000 άτομα έχουν εισέλθει στα ελληνικά νησιά. Μετά το κλείσιμο των συνόρων με την πΓΔΜ, πάνω από 62.000 άτομα έχουν εγκλωβιστεί στην Ελλάδα. Αυτή τη στιγμή, η ικανότητα υποδοχής ανέρχεται σε περίπου 71.000 θέσεις ανά την Ελλάδα, ενώ και άλλες θέσεις τελούν υπό κατασκευή.
- Όλα τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης-Κ.Υ.Τ. (hotspots) είναι πλήρως λειτουργικά και παρέχονται όλες οι βασικές υπηρεσίες, ενώ η ελληνική πλευρά λαμβάνει μέτρα για την ενίσχυση της ασφάλειας στα hotspots, στα οποία και έχουν διορισθεί συντονιστές.
- Η κυβέρνηση καταβάλλει προσπάθειες για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Η Ελλάδα έχει δώσει δικαίωμα εργασίας σε όσους απλά υποβάλουν αίτημα ασύλου δίχως να απαιτείται η ολοκλήρωση της διαδικασίας, καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο την πρόσβαση στην αγορά εργασίας άμεση. Υπογραμμίζεται, δε, η καθολική πρόσβαση στις υπηρεσίες Υγείας καθώς και η φοίτηση των παιδιών των προσφύγων στα ελληνικά σχολεία.
- Σύμφωνα και με τις δηλώσεις του Υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής, κ. Μουζάλα, στην ελληνική Βουλή (03.02.17), η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εγγυηθεί συνολικά περίπου 1 δισεκατομμύριο ευρώ.
- Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ειδικής Γραμματείας Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας και άλλων πόρων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προϋπολογίσει (allocate) και αποδόδει σταδιακά στη χώρα, τόσο σε επίπεδο κράτους όσο και σε επίπεδο άλλων οργανισμών 550,2 εκατομμύρια ευρώ ως έκτακτη βοήθεια. Από αυτά, σε κρατικούς φορείς έχουν αποδοθεί 178 εκ ευρώ και σε άλλους οργανισμούς 372,7 εκατομμύρια. Δηλαδή η Έκτακτη Βοήθεια αποδόθηκε κατά 32% σε επίπεδο κρατικού μηχανισμού και 68% σε άλλους οργανισμούς και οργανώσεις (π.χ. Υπάτη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες, άλλοι διεθνείς οργανισμοί και ΜΚΟ). Η κυβέρνηση δεν έχει δικαίωμα παρέμβασης στα χρήματα που δόθηκαν στην Υπάτη Αρμοστεία και τις οργανώσεις και ο έλεγχος είναι στην αποκλειστική ευθύνη της DG ECHO.

- Από τα 178 εκατομμύρια που αποδόθηκαν σε κρατικούς φορείς, τα 89 δόθηκαν στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Οι πόροι αυτοί καλύπτουν τις βασικές ανάγκες του 85% των προσφύγων και μεταναστών. Η στήριξη που προσφέρεται αφορά σε διαμόρφωση χώρων φιλοξενίας, σίτιση, καθαριότητα, λειτουργικές δαπάνες, συντήρηση των χώρων φιλοξενίας, απολυμάνσεις και την προμήθεια των αντίστοιχων πρώτων υλών.
- Σε σχέση με τα εθνικά προγράμματα, έχει γίνει σημαντική πρόοδος στην απορρόφηση των Εθνικών Προγραμμάτων των Ταμείων AMIF (ASYLUM, MIGRATION AND INTEGRATION FUND) και ISF (INTERNAL SECURITY FUND). Οι δαπάνες που έχουν δηλωθεί στο σύστημα μέχρι και τις 15.10.2016 (τέλος οικονομικού έτους) φτάνουν στα 60 εκατομμύρια ευρώ και αντιστοιχούν στο 12% των πόρων των Εθνικών Προγραμμάτων.
- Καταγγελίες περί μη αποδοχής γερμανικής ανθρωπιστικής βοήθειας είναι απολύτως ανεδαφικές. Αντιθέτως, υφίσταται στενή συνεργασία όπως π.χ. στο ζήτημα της αποστολής εμπειρογνομώνων για την επεξεργασία αιτημάτων ασύλου σε συνέχεια της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας. Διευκρινίζεται ότι αρχές Δεκεμβρίου 2016 οι Υπουργοί Μουζάλας (Μεταναστευτικής Πολιτικής) και Τόσκα (Προστασίας του Πολίτη) επισκέφθηκαν τη Γερμανία, όπου είχαν σειρά επαφών με τον Υπ. Εσωτερικών κ. Ντε Μεζιέρ και πλήθος άλλων ομοσπονδιακών παραγόντων. Μεταξύ αυτών, ο επικεφαλής της ομοσπονδιακής υπηρεσίας πολιτικής προστασίας, κ. Μπρέμε, προσφέρθηκε δωρίσει στις ελληνικές αρχές ορισμένο αριθμό θερμαινόμενων σκηνών (περίπου 100). Η προσφορά αυτή έγινε αμέσως αποδεκτή με κοινή επιστολή, στις 21.12.16, των Υπουργών Μουζάλα και Τόσκα προς τον κ. Ντε Μεζιέρ. Ως προς τη διάθεση των σκηνών, σε πρακτικό επίπεδο, η ελληνική πλευρά παραπέμπει στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας – οποίος παραμένει ενεργός – και συστήνει αξιοποίησή του. Επί του παρόντος πάντως, η δωρεά των σκηνών δεν έχει υλοποιηθεί.

5.

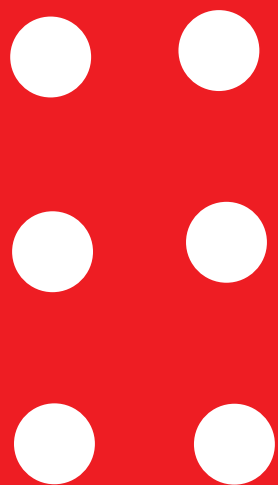
Τρέχουσες διαπραγματεύσεις / Δεύτερη αξιολόγηση: Σύμφωνα με το πρακτορείο Reuters, ο Υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας, κ. Σόιμπλε δήλωσε πως η επιτυχής ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης εναπόκειται αποκλειστικά στην Ελλάδα.

- Σχετικά με τη διαδικασία ολοκλήρωσης της δεύτερης αξιολόγησης πρέπει να τονιστεί πως η Ελλάδα μέχρι στιγμής έχει υλοποιήσει το μεγαλύτερο μέρος από τα συμφωνηθέντα μέτρα, ενώ τα ανοικτά ζητήματα είναι σε φάση τελικής δρομολόγησής τους, ενόψει της συμφωνίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών. Ωστόσο, από την πλευρά των δανειστών παρατηρείται καθυστέρηση η οποία οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις μεθοδολογικές διαφοροποιήσεις και αντιφάσεις που εντοπίζονται μεταξύ τους. Ενδεικτικά, αναφέρεται η καθυστέρηση στην οριστικοποίηση των βραχυπρόθεσμων μέτρων για το δημόσιο χρέος. Παρά το γεγονός πως είχε συμφωνηθεί στο Eurogroup της 25ης Μαΐου 2016 ότι θα εφαρμοστούν με την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης, υπήρξε σημαντική καθυστέρηση καθώς η οριστικοποίησή τους συνδέθηκε με τη δεύτερη αξιολόγηση του Προγράμματος και φτάσαμε στο Eurogroup του Δεκεμβρίου 2016 για να γίνουν αποδεκτά.
- Παρά τις δηλώσεις του κ. Σόιμπλε, τα δεδομένα δείχνουν πως η επιτυχής ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης δεν εναπόκειται αποκλειστικά και μόνο στην Ελλάδα. Αντίθετα, απαιτείται η λήψη πολιτικής απόφασης από το σύνολο των μερών που μετέχουν στη διαπραγμάτευση (ελληνική κυβέρνηση, IMF, ESM, ECB, European Commission) ώστε να υπάρξει σύγκλιση των αποκλινοσών απόψεων των δανειστών, καθώς η μεν γερμανική πλευρά απαιτούσε τη διατήρηση υψηλών πλεονασμάτων για μεγάλο διάστημα, χωρίς ελάφρυνση του χρέους με ταυτόχρονη συμμετοχή του ΔΝΤ, το οποίο όμως πρότασε την ανάγκη όχι μόνο ελάφρυνσης του χρέους αλλά και λήψης νέων μέτρων γιατί τα ήδη ληφθέντα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του, δεν θα οδηγούσαν στην επίτευξη των στόχων για το πρωτογενές πλεόνασμα.
- Σε πρόσφατες δηλώσεις του ο κ. Σόιμπλε ανέφερε πως μη συμμετοχή του ΔΝΤ θα συνεπαγόταν τη λήξη του χρηματοδοτικού προγράμματος για την Ελλάδα, ενώ στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε και ο κ. Ντάισελμπλουμ ο οποίος ανέφερε πως είναι μη-διαπραγματεύσιμη (non-negotiable) η συμμετοχή του Ταμείου στο ελληνικό πρόγραμμα.
- Από την άλλη πλευρά, το ΔΝΤ θεωρούσε ότι συγκεκριμένα τμήματα της συμφωνίας μεταξύ της Ελλάδας και των Ευρωπαϊκών θεσμών (όπως αυτά αποτυπώνονται στο πρόγραμμα του ESM), όπως ο στόχος για 3.5% πρωτογενές πλεόνασμα το 2018, δεν πρόκειται να επιτευχθούν αν δεν ληφθούν επιπλέον μέτρα. Όπως αναφέρει και στην έκθεση του άρθρου IV που δημοσιεύτηκε στις 7 Φεβρουαρίου

2017, τα μέτρα που έχουν ήδη συμφωνηθεί θα αποδώσουν πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 1.5%. Αυτή η πρόβλεψη έρχεται σε αντίθεση με την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία στις προβλέψεις για το 2017 θεωρεί πως ο στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα θα επιτευχθεί.

- Σχετικά με τη βιωσιμότητα του ελληνικού δημοσίου χρέους, το ΔΝΤ θεωρούσε πως πρέπει να γίνει σημαντική αναδιάρθρωση (restructuring) των όρων των δανείων των «ευρωπαϊκών φορέων» (EFSF, ESM) καθώς και των διμερών δανείων του πρώτου προγράμματος (GLF) με μέτρα που περιγράφονται αναλυτικά στην Έκθεση του άρθρου IV. Τα μέτρα αυτά θα προϋπέθεταν περισσότερες παρεμβάσεις από όσες ήδη έχει αποδεχθεί το Eurogroup (π.χ. επέκταση των λήξεων του συνόλου των δανείων έως το 2070), γεγονός που δημιουργεί σημαντικές αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσο θα μπορούσαν αυτές τελικά να γίνουν αποδεκτές. Πάντως, σε ό,τι αφορά τα μέτρα διαχείρισης του ελληνικού δημοσίου χρέους, ενώ το Eurogroup έχει ήδη αποδεχθεί τα βραχυπρόθεσμα μέτρα, δεν έχει ακόμα ξεκαθαριστεί ποια ακριβώς θα είναι τα μεσοπρόθεσμα μέτρα και πότε αυτά θα εφαρμοστούν.
- Συνολικά, όπως φάνηκε μετά το Eurogroup της 20ης Φεβρουαρίου 2017 (οπότε και συμφωνήθηκε η επιστροφή των θεσμών στην Ελλάδα για την ολοκλήρωση των τεχνικών συνομιλιών) και τη συνάντηση μεταξύ των κ.κ. Μερκελ και Λαγκαρντ όπου προέκυψε αλλαγή στη στάση του ΔΝΤ (το οποίο πλέον θέτει σε προτεραιότητα την ολοκλήρωση μεταρρυθμίσεων αντί ονομαστικής μείωσης του χρέους και σε δεύτερο χρόνο ζητεί την ελάφρυνση του χρέους χωρίς την ονομαστική απομείωσή του) είναι ξεκάθαρο πως η αβεβαιότητα ως προς την έκβαση της δεύτερης αξιολόγησης ήταν αποτέλεσμα μη σύγκλισης των απόψεων των δανειστών. Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται ακόμα περισσότερο από τις δηλώσεις του Διευθυντή Επικοινωνίας του ΔΝΤ, κ. Ράις, στις 23-02-2017, μια μόλις μέρα μετά τις δηλώσεις της κ. Λαγκάρντ. Ο κ. Ράις τόνισε πως το ΔΝΤ δεν άλλαξε στάση στη στρατηγική των δύο αξόνων (two-leg approach) για την Ελλάδα: μεταρρυθμίσεις και χρέος. Μάλιστα, έδωσε έμφαση στο γεγονός πως το ΔΝΤ θα συμμετάσχει χρηματοδοτικά στο πρόγραμμα μόνο εάν συμφωνηθεί ένα αξιόπιστο (credible) πακέτο μέτρων που να ικανοποιεί και τους δυο άξονες¹.

¹ Το κείμενο των δηλώσεων του κ. Rice βρίσκεται εδώ: <http://www.imf.org/en/News/Articles/2017/02/23/tr02232017-Transcript-Of-IMF-Press-Briefing-Thursday-February-23-2017>

6.

Η ελληνική κυβέρνηση δεν έχει τη βούληση να προβεί σε δημοσιονομική εξυγίανση μέσω μείωσης εξόδων και αύξησης εσόδων. Οι Έλληνες συνεχίζουν να ζουν «πάνω από τις δυνατότητές τους».

- Τι σημαίνει στην πράξη ένα πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης του 3,5%;
- Τι θα σήμαινε ένα αντίστοιχο πρωτογενές πλεόνασμα για τη Γερμανία;
- Ιστορικά παραδείγματα αντίστοιχων πρωτογενών πλεονασμάτων και οι συνέπειές τους

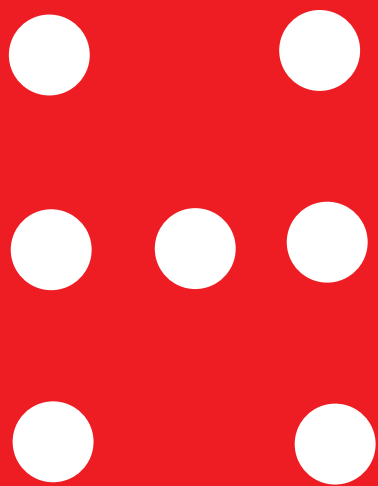
- Σε συνέχεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και με την έναρξη της κρίσης χρέους της Ευρωζώνης, η ελληνική οικονομία συρρικνώθηκε με ταχύτατο ρυθμό επί σειρά ετών. Την περίοδο 2008-2015, το μέγεθος της οικονομίας μειώθηκε κατά περισσότερο από 25%. Πρακτικά αυτό σήμανε την κατακόρυφη αύξηση της ανεργίας, από το 8,4% του εργατικού δυναμικού το 2007 στο 25% το 2015¹. Η ύφεση την οποία γνώρισε η ελληνική οικονομία, συγκρίσιμη με τη Μεγάλη Ύφεση της δεκαετίας του 1930, μείωσε δραστικά τις «δυνατότητες» των περισσότερων Ελλήνων πολιτών για αξιοπρεπή διαβίωση, χωρίς άγχος για την καθημερινή επιβίωση.
- Παρά την κάθετη πτώση της παραγωγής και την αύξηση της ανεργίας μετά το 2009, η δημοσιονομική προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας υπήρξε σημαντική. Ειδικότερα, τα δημόσια έσοδα αυξήθηκαν από το 39% του ΑΕΠ το 2009 στο 50% το 2016. Η αύξηση αυτή είναι ακόμα πιο εντυπωσιακή σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, που ανήλθε από το 44% του ΑΕΠ το 2009 στο 46% το 2016. Σε ό,τι αφορά στις δημόσιες δαπάνες, αυτές παρουσίασαν μείωση το 2016 σε σχέση με το 2009, από το 54% στο 52% του ΑΕΠ, ακολουθώντας τη γενική τάση της Ευρωζώνης.
- Η δημοσιονομική εξυγίανση η οποία έχει συνεπώς επιτευχθεί είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του δημοσίου ελλείμματος από το 15% του ΑΕΠ το 2009 στο 2% το 2016. Εξάλλου σημειώνεται ότι οι πληρωμές για τόκους του δημοσίου χρέους απορροφούν το 3% του ΑΕΠ στην περίπτωση της Ελλάδας έναντι 2% κατά μέσο όρο στην Ευρωζώνη. Εξαιρώντας τη δαπάνη για τόκους, το δημόσιο έλλειμμα μετατρέπεται σε πρωτογενές πλεόνασμα, που για το 2016 υπολογίζεται στο 2% του ΑΕΠ, σημαντικά μεγαλύτερο από εκείνο που προβλέπει η Συμφωνία του Αυγούστου 2015 μεταξύ της ελληνικής κυβέρνησης και των πιστωτών της (0,5%), το οποίο μάλιστα οφείλεται σε αύξηση της εισπραξιμότητας του ΦΠΑ και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της διαφθοράς.
- Η απότομη όμως, χωρίς μεταβατικές περιόδους, δημοσιονομική εξυγίανση που μαρτυρούν τα πιο πάνω μεγέθη σήμανε τη δημιουργία οξύτατων κοινωνικών προβλημάτων, καθώς η ανεργία αυξήθηκε ιδιαίτερα μεταξύ των νέων, ενώ η μέση ανά εργαζόμενο αμοιβή μειώθηκε σταθερά ολόκληρη την περίοδο 2010-2016 κατά σχεδόν το ένα-πέμπτο, σε αντίθεση με την Ευρωζώνη όπου παρουσίασε κατά μέσο όρο αύξηση. Όπως θα αναμενόταν, η φτώχεια επεκτάθηκε στο 36% του πληθυσμού το 2015 έναντι 23% στην Ευρωζώνη, θίγοντας κατά κύριο λόγο τους νέους μεταξύ 16-24 ετών, μεταξύ των οποίων το ποσοστό έφθασε στο

¹ OECD, Economic Outlook, Statistical Annex, November 2016

50%. Σημειώνεται ότι ήδη από το 2010 η φτώχεια στην Ελλάδα έθιγε το 28% του πληθυσμού έναντι 22% στην Ευρωζώνη και 24% στην Ε.Ε. κατά μέσο όρο.

- Ομοίως η ανισότητα της κατανομής εισοδήματος διευρύνθηκε με αποτέλεσμα η Ελλάδα μαζί με τη Βουλγαρία να αποτελούν σήμερα τις χώρες της Ε.Ε. με τη μεγαλύτερη ανισότητα. Σύμπτωμα εξάλλου της κοινωνικής καχεξίας είναι η διαρκής έξοδος των νέων επιστημόνων στο εξωτερικό σε αναζήτηση εργασίας, η οποία θυμίζει πλέον τη μετανάστευση της δεκαετίας του 1960.
- Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, γίνεται αντιληπτό ότι η επιμονή μέρους των πιστωτών της χώρας σε υψηλό πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης του 3,5% του ΑΕΠ στο «διηνεκές», αποτελεί όχι μόνο καταδίκη για την ελληνική οικονομία και για την κοινωνία των πολλών, αλλά υποδηλώνει και άγνοια της παγκόσμιας ιστορικής εμπειρίας. Για παράδειγμα, η μελέτη αντίστοιχων περιπτώσεων στο παρελθόν έδειξε ότι η διατήρηση πλεονάσματος της τάξης του 3% του ΑΕΠ για περίοδο μέχρι πέντε έτη συναντάται σπάνια και αποτελεί συνάρτηση ειδικών παραγόντων, όπως είναι η ισχυρή αύξηση του ΑΕΠ, το πλεονασματικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, αλλά και το υψηλό δημόσιο χρέος, το οποίο πιέζει στην κατεύθυνση της μείωσης των ελλειμμάτων².
- Η Γερμανία βρίσκεται στον αντίποδα της Ελλάδας ως προς τις οικονομικές εξελίξεις. Η οικονομία της δεν γνώρισε αρνητικό ρυθμό μεταβολής της παραγωγής στη διάρκεια της κρίσης, η ανεργία παραμένει ιδιαίτερα χαμηλή, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εξαιρετικά θετικό, το δημόσιο χρέος και έλλειμμα περιορισμένα. Παρά ταύτα, δεδομένου ότι τα δημόσια έσοδα ήταν ίσα με το 44,7% του ΑΕΠ το 2016, ενώ οι δημόσιες δαπάνες με το 44,3%, γίνεται αντιληπτό ότι το περιθώριο για περικοπές δαπανών ή και αύξηση εσόδων είναι περιορισμένο. Πράγματι, το 2016 η Γερμανία εμφάνισε δημοσιονομικό πλεόνασμα ίσο με το 0,5% του ΑΕΠ, αλλά πρωτογενές έλλειμμα ίσο με το (-)0,2%. Η διαφορά μεταξύ των δύο αυτών μεγεθών οφείλεται στο χαμηλό ακόμα και αρνητικό επιτόκιο δανεισμού της Γερμανίας.
- Η εξαφάνιση του πρωτογενούς ελλείμματος και πολύ περισσότερο η δημιουργία πρωτογενούς πλεονάσματος και μάλιστα της τάξης του 3,5% του ΑΕΠ προϋποθέτει την εκτεταμένη λήψη μέτρων λιτότητας, που είναι βέβαιο ότι θα συναντούσε την έντονη αντίδραση της κοινωνίας.

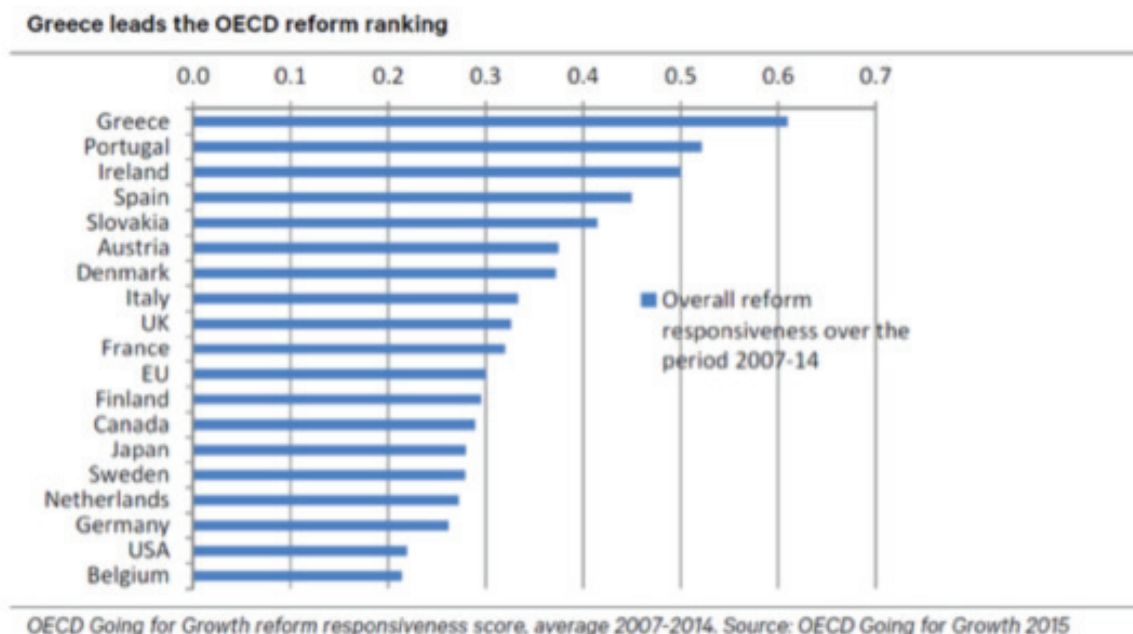
² Eichengreen B. & U. Panizza 2014, A surplus of ambition: Can Europe rely on large primary surpluses to solve its debt problem? Discussion Paper Series no. 10069, Centre for Economic Policy Research (www.cepr.org/pubs/dps/DP10069.php)

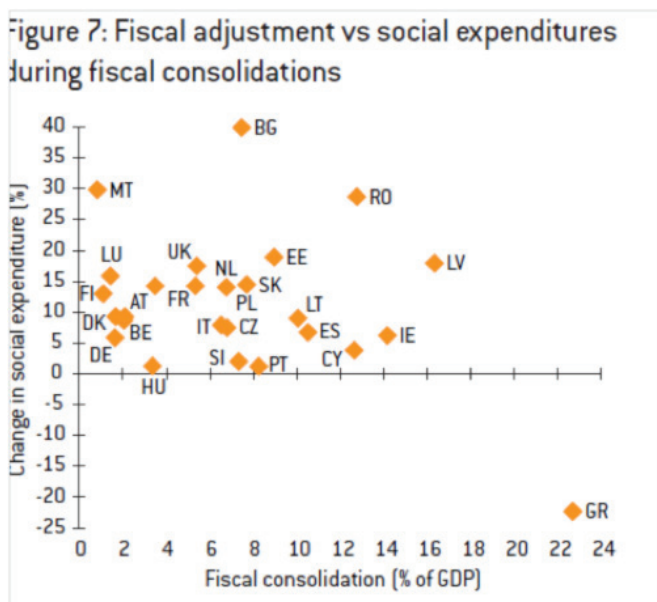
7.

Η Ελλάδα δεν είναι «μεταρρυθμίσιμη» χώρα. Είτε δεν ψηφίζονται μεγάλες μεταρρυθμίσεις, είτε όταν νομοθετούνται, δεν εφαρμόζονται και μετά αναιρούνται.

- Οι ισχυρισμοί που θέλουν την Ελλάδα να είναι μη «μεταρρυθμίσιμη» χώρα, βρίσκονται σε πλήρη αντίθεση με την πορεία της τα τελευταία χρόνια. Μερικά μόνο από τα ισχυρά παραδείγματα είναι τα εξής: Η μεταρρύθμιση στο ασφαλιστικό σύστημα, ώστε πλέον να είναι βιώσιμο με ενιαίους κανόνες για όλους ως προς τις εισφορές και τις αποδοχές και με αναδιανεμητικό χαρακτήρα ως προς τις συντάξεις.
- Ο εξορθολογισμός του φορολογικού συστήματος μέσω αναμορφώσεων στις κλίμακες.
- Η μεταρρύθμιση στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας και η πρόσβαση στη δημόσια υγεία για όλους τους ανασφάλιστους. Το κοινωνικό εισόδημα αλληλεγγύης (GMI).
- Οι μεταρρυθμίσεις υπέρ της υπεράσπισης δικαιωμάτων ΛΟΑΤ (σύμφωνο συμβίωσης κτλ).
- Πιο συγκεκριμένα, η Ελλάδα ήρθε πρώτη σε μεταρρυθμίσεις μεταξύ των κρατών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) σύμφωνα με την κατάταξη για τα έτη 2007-2014. Μάλιστα, ο Κλάους Ρέγκλινγκ, επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (ESM/EFSSF), χαρακτήρισε την Ελλάδα ως «παγκόσμιο πρωταθλητή των μεταρρυθμίσεων». Όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που υπερέβη το 0.6 στην κατάταξη, ενώ οι υπόλοιπες χώρες ακολουθούν με αισθητή διαφορά:

- Τα συνολικά δημοσιονομικά μέτρα που έχει πάρει η Ελλάδα μέχρι το 2014 έφθασαν τα 59 δισ. Ευρώ (σε σταθερές τιμές 2010), αντιπροσωπεύοντας το 25% του ΑΕΠ του 2009³. Όπως μάλιστα προκύπτει από σχετική έρευνα του Bruegel⁴, η Ελλάδα όχι μόνο παρουσιάζει μέσω των μεταρρυθμίσεων της τη μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή μεταξύ των υπό εξέταση στη εν λόγω μελέτη οικονομιών αλλά είναι και η μόνη χώρα που λόγω της έντονης μεταρρυθμιστικής δραστηριότητας αναγκάστηκε να προχωρήσει και σε μείωση των δημόσιων και κοινωνικών της δαπανών με δυσμενείς επιπτώσεις (βλ. παρακάτω διάγραμμα). Πρέπει λοιπόν να ληφθεί σοβαρά υπόψη πως η Ελλάδα, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας, καταφέρνει να μεταρρυθμίζεται εν μέσω κρίσης και όχι εν μέσω ανάπτυξης.

Πηγή: Darvas Z., Tschekassin, Poor and under Pressure, Bruegel Policy Contribution Issue 2015/04, p. 10.

- Επίσης, το τελευταίο έτος, η Ελλάδα ανήκε στις ανεπτυγμένες χώρες, οι οποίες μεταρρύθμισαν περισσότερο το φορολογικό τους σύστημα, όπως αναφέρει η πιο πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ, επαινώντας την ελληνική κυβέρνηση για τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις. «Πρέπει να συγχαρούμε την Ελλάδα για τις φορολογικές αυτές μεταρρυθμίσεις» δήλωσε ο David Bradbury, αρμόδιος του τμήματος φορολογικών θεμάτων.
- Συμπληρωματικά, ενδεικτική είναι και η δήλωση του χριστιανοδημοκράτη (CDU) Γκίντερ Έτινγκερ, Επιτρόπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος σε συνέντευξή του στην γερμανική Huffington Post δήλωσε ότι: «Μπορεί οι Έλληνες να μην τήρησαν τα πάντα, αλλά υπό τον Τσίπρα έγιναν περισσότερες μεταρρυθμίσεις στον προϋπολογισμό, την αγορά εργασίας και τις συντάξεις από ποτέ»⁵.

- Σε κάθε περίπτωση, δεν νοείται ως μεταρρυθμίσεις να λαμβάνονται υπόψη μόνο οι νεοφιλελεύθερες απορρυθμίσεις, σε βάρος του κόσμου της εργασίας, του κοινωνικού κράτους και της αλληλεγγύης. Η ελληνική κυβέρνηση έχει προβεί και σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις με έντονο κοινωνικό πρόσημο που υποστηρίζουν και ενδυναμώνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα (παραδείγματα των οποίων αναφέρθηκαν παραπάνω) και οι οποίες αποσιωπώνται ή δεν κατηγοριοποιούνται ως εξυγιαντικές μεταρρυθμίσεις.
- Ο εν λόγω μύθος αναδύεται από μία θέση που θυμίζει αποικιοκρατικού τύπου θεωρίες που υποστηρίζουν πως ορισμένες χώρες, όπως οι πρώην αποικίες, δεν μπορούν να μεταρρυθμιστούν παρά τις ισχυρές προσπάθειες εξωτερικών και εσωτερικών πολιτικών δυνάμεων. Η εικόνα που έχει εντυπωθεί και ενισχύεται είναι η εικόνα ενός μη κυβερνήσιμου λαού που ζει σε μία μη μεταρρυθμίσιμη χώρα.
- Συνεπώς, οι δυνάμεις και τα κέντρα που επιμένουν να υποστηρίζουν πως η Ελλάδα είναι μη μεταρρυθμίσιμη χώρα βρίσκονται μακριά από την αλήθεια και ακολουθούν μία οριενταλιστικού τύπου λογική προσκολλημένη σε αναχρονιστικά στερεότυπα. Προσεγγίζουν το Νότο ως «Ανατολή» σε μια διαχωριστική γραμμή που διασχίζει την Ευρώπη, εκεί που παλαιότερα ακόμα και οι έντονες μορφές οριενταλισμού προϋπέθεταν την Ευρώπη ως κέντρο, λίγο ως πολύ συμπαγές. Ή, με άλλη προσέγγιση, αν ο οριενταλισμός παραμένει εγγενώς ευρωκεντρικός, τώρα θέτει μια Ευρώπη «ακρωτηριασμένη», χωρίς τα καταγωγικά σημεία αναφοράς της, μεταξύ άλλων την Ελλάδα, την Ιταλία, εν δυνάμει ακόμα και τη Γαλλία. Στόχος τους είναι να συγκαλύψουν το πραγματικό ερώτημα αναφορικά με το ποιες είναι οι μεταρρυθμίσεις βάσει των οποίων μπορεί να οικοδομηθεί η δίκαιη ανάπτυξη και να αμβλυθούν οι κοινωνικές ανισότητες και ποιες όχι. Το ερώτημα λοιπόν δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στο αν γίνονται μεταρρυθμίσεις ή όχι, αλλά πρέπει κυρίως να επικεντρώνεται στο ποιες μεταρρυθμίσεις γίνονται και πώς.

³Gechert S. & A. Rannenberg 2015, The costs of Greece's fiscal consolidation, IMK Macroeconomic Policy Institute, Policy Brief, March

⁴http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/Poor_and_under_pressure.pdf

⁵<http://news247.gr/eidiseis/kosmos/diethnis-politiki/etingker-o-tsipras-ekane-perissoteres-metarhythmiseis-apo-pote.4535296.html>

ΕΝΑ, Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 2ος όροφος
Τ.+30 210 3647912

info@enainstitute.org
enainstitute.org